

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

NGUYỄN VĂN TUÂN

**PHỐI HỢP DẠY HỌC THỰC HÀNH NGHỀ
GIỮA TRƯỜNG DẠY NGHỀ VỚI CÁC CƠ SỞ
SỬ DỤNG LAO ĐỘNG**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2013

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

NGUYỄN VĂN TUÂN

**PHỐI HỢP DẠY HỌC THỰC HÀNH NGHỀ
GIỮA TRƯỜNG DẠY NGHỀ VỚI CÁC CƠ SỞ
SỬ DỤNG LAO ĐỘNG**

Chuyên ngành: LÝ LUẬN VÀ LỊCH SỬ GIÁO DỤC

Mã số: 62. 14. 01. 02

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

**Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. Phạm Hồng Quang
2. PGS.TS. Nguyễn Đức Trí**

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nêu trong luận án này chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận án

NGUYỄN VĂN TUÂN

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT.....	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	iv
DANH MỤC CÁC HÌNH	v
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của vấn đề nghiên cứu	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học.....	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Phạm vi nghiên cứu của đề tài	3
7. Quan điểm tiếp cận và phương pháp nghiên cứu	4
8. Những đóng góp mới của luận án.....	5
9. Những luận điểm bảo vệ.....	6
10. Cấu trúc của luận án.....	6
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHỐI HỢP DẠY HỌC THỰC HÀNH NGHỀ GIỮA TRƯỜNG DẠY NGHỀ VÀ CƠ SỞ SỬ DỤNG LAO ĐỘNG	7
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề	7
1.1.1. Những công trình nghiên cứu ở nước ngoài	7
1.1.2. Những công trình nghiên cứu ở Việt Nam.....	9
1.1.3. Kinh nghiệm của một số nước về phối hợp DHTH nghề giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ	14
1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài	16
1.2.1. Phối hợp	16
1.2.2. Dạy học thực hành nghề	17

1.2.3. Phối hợp dạy học thực hành nghề.....	18
1.2.4. Biện pháp phối hợp dạy học thực hành nghề	19
1.2.5. Trường dạy nghề	19
1.2.6. Cơ sở sử dụng lao động	20
1.3. Một số vấn đề cơ bản về quá trình DHTH nghề ở các trường dạy nghề.....	21
1.3.1. Mục tiêu dạy học thực hành nghề.....	21
1.3.2. Nội dung dạy học thực hành nghề	22
1.3.3. Phương pháp dạy học thực hành nghề.....	25
1.3.4. Hình thức tổ chức DHTH nghề.....	29
1.3.5. Kiểm tra, đánh giá trong dạy học thực hành	36
1.4. Phối hợp DHTH nghề giữa trường dạy nghề và các cơ sở SDLĐ	38
1.4.1. Tầm quan trọng và lợi ích của phối hợp	38
1.4.2. Mục tiêu phối hợp.....	40
1.4.3. Nội dung phối hợp trong DHTH nghề giữa trường dạy nghề và các cơ sở SDLĐ.....	40
1.4.4. Hình thức phối hợp trong DHTH nghề giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ.....	49
1.4.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả phối hợp DHTH nghề giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ	50
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1.....	53
Chương 2. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC PHỐI HỢP DẠY HỌC THỰC HÀNH NGHỀ GIỮA TRƯỜNG DẠY NGHỀ VÀ CÁC CƠ SỞ SỬ DỤNG LAO ĐỘNG.....	54
2.1. Khái quát về tình hình đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực tại địa bàn khảo sát	54
2.1.1. Tình hình đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực tại Thành phố Hà Nội.....	54
2.1.2. Tình hình đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực tại Tỉnh Hải Dương.....	57
2.1.3. Tình hình đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực tại Tỉnh Bắc Ninh	59
2.1.4. Tình hình đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực tại Tỉnh Bắc Giang.....	60

2.2. Thực trạng phối hợp giữa trường dạy nghề và các cơ sở sđlđ trong DHTH nghề	62
2.2.1. Tổ chức nghiên cứu thực trạng	62
2.2.2. Thực trạng dạy học ở các trường dạy nghề gắn với xu hướng tăng cường DHTH nghề.....	63
2.2.3. Thực trạng phối hợp trong DHTH nghề giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ	68
2.2.4. Nguyên nhân của thực trạng phối hợp trong DHTH nghề giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ	87
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2	89
Chương 3. BIỆN PHÁP PHỐI HỢP DẠY HỌC THỰC HÀNH NGHỀ GIỮA TRƯỜNG DẠY NGHỀ VÀ CÁC CƠ SỞ SỬ DỤNG LAO ĐỘNG	91
3.1. Các nguyên tắc xây dựng biện pháp phối hợp trong dhtth giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ	91
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính định hướng của Đảng, Nhà nước trong dạy nghề	91
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống, tính đồng bộ trong quá trình phối hợp DHTH nghề	92
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính sư phạm của quá trình phối hợp DHTH nghề.....	93
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	93
3.1.5. Phát huy tính tích cực, chủ động của các bên trong phối hợp	93
3.2. Các biện pháp phối hợp giữa trường dạy nghề và cơ sở sđlđ trong DHTH nghề	94
3.2.1. Phối hợp cải tiến chương trình DHTH theo chuẩn đầu ra.....	94
3.2.2. Phối hợp xây dựng kế hoạch DHTH nghề phù hợp với trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ	101
3.2.3. Phối hợp trong việc thực hiện cơ chế di chuyển học sinh trong học tập tại trường dạy nghề và tại các cơ sở SDLĐ.....	105

3.2.4. Phối hợp khai thác và sử dụng có hiệu quả các phương tiện, thiết bị sản xuất vào DHTH	106
3.2.5. Phối hợp đổi mới quy trình kiểm tra, đánh giá kết quả DHTH nghề	111
3.2.6. Phối hợp trong nâng cao kiến thức chuyên môn, kiến thức công nghệ mới và kỹ năng nghề cho GV trường dạy nghề và nghiệp vụ sư phạm cho cán bộ dạy nghề tại cơ sở SDLĐ.....	116
3.3. Khảo nghiệm các biện pháp phối hợp dhth và thực nghiệm một số biện pháp phối hợp DHTH nghề giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ.....	120
3.3.1. Khảo nghiệm mức độ cần thiết và khả thi của các biện pháp phối hợp DHTH giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ.....	120
3.3.2. Thực nghiệm một số biện pháp phối hợp DHTH giữa trường dạy nghề và các cơ sở SDLĐ.....	123
TIÊU KẾT CHƯƠNG 3.....	146
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	147
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	151
TÀI LIỆU THAM KHẢO	152
PHỤ LỤC	160

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT

Stt	Ký hiệu, viết tắt	Viết đầy đủ
1	CNH, HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
2	DHTH	Dạy học thực hành
3	ĐC	Đổi chứng
4	GD	Giáo dục
5	GV	Giáo viên
6	HS	Học sinh
7	KN	Kỹ năng
8	SDLĐ	Sử dụng lao động
9	TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
10	TB&XH	Thương binh và xã hội
11	TN	Thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Quy mô đào tạo nhân lực trên địa bàn Hà Nội giai đoạn 2005-2009.....	55
Bảng 2.2.	Lao động làm việc tại các doanh nghiệp đang hoạt động phân theo loại hình doanh nghiệp tại Hải Dương	58
Bảng 2.3.	Cơ cấu nhân lực đang hoạt động trong các ngành, lĩnh vực của Bắc Giang.....	61
Bảng 2.4.	Mức độ đánh giá về thời lượng thực hành, thực tế trong chương trình dạy học	64
Bảng 2.5.	Chất lượng học sinh học nghề được đào tạo tại các trường nghề hiện đang công tác tại cơ sở SDLĐ.....	65
Bảng 2.6.	Nhận thức về tầm quan trọng của hoạt động phối hợp DHTH nghề giữa trường dạy nghề và các cơ sở SDLĐ	69
Bảng 2.7.	Kết quả thăm dò sự tin tưởng về phối hợp trong DHTH	69
Bảng 2.8.	Thực trạng nội dung phối hợp trong DHTH giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ.....	70
Bảng 2.9.	Các bước cán bộ kỹ thuật, GV thực hiện trong tổ chức bài học thực hành.....	74
Bảng 2.10.	Đánh giá của cán bộ, GV và HS về mức độ đáp ứng các điều kiện vật chất, trang thiết bị phục vụ cho DHTH nghề	76
Bảng 2.11.	Đánh giá của cán bộ, GV và HS về tính chất của cơ sở vật chất, thiết bị DHTH nghề tại các trường nghề.....	76
Bảng 2.12.	Tỷ lệ giáo viên, cán bộ kỹ thuật đánh giá các khía cạnh khác nhau trong DHTH	79
Bảng 2.13.	Tỷ lệ giáo viên, cán bộ kỹ thuật sử dụng các loại công cụ đánh giá	80
Bảng 2.14.	Mức độ sử dụng các hình thức phối hợp DHTH nghề của GV, cán bộ kỹ thuật.....	83
Bảng 2.15.	Thực trạng về các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động phối hợp DHTH giữa trường dạy nghề và cơ sở SDLĐ	85

Bảng 3.1.	Đánh giá của GV, CBQL các trường dạy nghề, cán bộ kỹ thuật của cơ sở SDLĐ về mức độ cần thiết và khả thi của các biện pháp....	121
Bảng 3.2.	Thang điểm đánh giá KN thực hành nghề của HS.....	126
Bảng 3.3.	Nội dung đánh giá KN nghề Hàn	130
Bảng 3.4.	Nội dung đánh giá KN nghề Điện công nghiệp.....	131
Bảng 3.5.	Phân phối tần số điểm kiểm tra KN nghề đầu vào của HS nhóm thực nghiệm và nhóm đối chứng	131
Bảng 3.6.	Kết quả kiểm tra KN nghề của HS nhóm thực nghiệm và nhóm đối chứng khi chưa có tác động sự phạm.....	132
Bảng 3.7.	Phân phối tần số điểm kiểm tra sau thực nghiệm lần 1	133
Bảng 3.8.	Điểm kiểm tra KN nghề của 2 nhóm sau thực nghiệm lần 1.....	134
Bảng 3.9.	Phân phối tần suất điểm số của HS nhóm thực nghiệm sau thực nghiệm lần 1 ($n_{TN} = 85$).....	136
Bảng 3.10.	Phân phối tần suất điểm số của HS nhóm đối chứng sau thực nghiệm lần 1 ($n_{TN} = 87$).....	137
Bảng 3.11.	Bảng phân phối tần số điểm đánh giá KN nghề của HS sau thực nghiệm lần 2.....	139
Bảng 3.12.	Mức độ KN nghề của hai nhóm sau thực nghiệm sự phạm lần 2.....	139
Bảng 3.13.	Phân phối tần suất điểm số của HS nhóm thực nghiệm sau thực nghiệm lần 2 ($n_{TN} = 85$).....	142
Bảng 3.14.	Phân phối tần suất điểm số của HS nhóm đối chứng sau thực nghiệm lần 2 ($n_{TN} = 87$).....	142
Bảng 3.15.	Bảng tổng hợp phân phối kết quả của HS nhóm thực nghiệm và nhóm đối chứng sau 3 lần kiểm tra	144
Bảng 3.16.	Tổng hợp các giá trị tham số đặc trưng cơ bản qua 3 lần kiểm tra.....	145